

प्रभाव दैनिक

National Daily

गणतन्त्र दिवस, २०८२ मृत्युमनाऔं

गणतन्त्र दिवस (जेठ १५ गते)को अवसरमा विभिन्न कार्यक्रमको आयोजना गरौं । लोकतान्त्रिक गणतन्त्रका उपलब्धिलाई संस्थागत गरौं । लोकतान्त्रिक अभ्यासलाई मजबुत बनाऔं ।

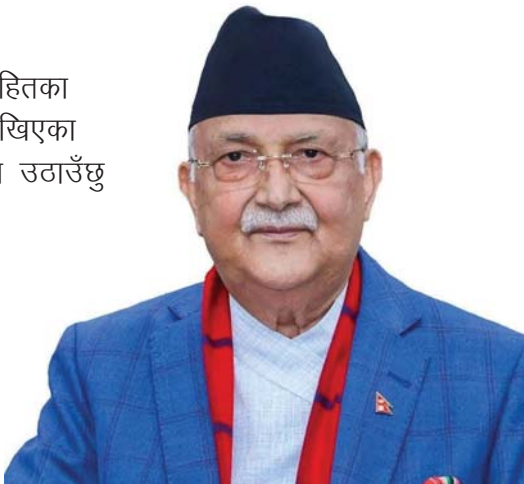
नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष १२ अंक २३ काठमाडौं शुक्रबार, ०२ जेठ २०८२ Prabhav National Daily Friday, May 16, 2025 www.prabhavonline.com पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५१-

सगरमाथा संवाद प्रभावकारी बनाउन जोड

सगरमाथा संवादमा थामेसहितका नेपालका हिमाली क्षेत्रमा देखिएका समस्यालाई प्राथमिकताकासाथ उठाउँछु

केपी शर्मा ओली
प्रधानमन्त्री

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- शुक्रबारबाट काठमाडौंको सोल्टी होटलमा शुरू हुन लागेको सगरमाथा संवादलाई प्रभावकारी बनाउन सांसदहरूले सुझाव दिएका छन् । प्रतिनिधिसभाको बिहीबारको बैठकमा सांसदहरूले सगरमाथा संवादलाई प्रभावकारी बनाउन सरकारलाई सुझाव दिएको हो । बैठकको विशेष समयमा विभिन्न दलका सांसदहरूले सगरमाथा संवादलाई जलवायुजन्य विपद्बाट नेपालले बेहोरिरहेको हानीनोक्सानीका बारेमा वकालत गर्ने महत्त्वपूर्ण अवसर भएको भन्दै यसलाई गम्भीरतापूर्वक सदुपयोग गर्न जोड दिए । कार्यक्रमको पहिलो प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले उद्घाटन गर्नेछन् । स्वागत मन्तव्य परराष्ट्रमन्त्री डा आरजु राणा देउवाले राख्ने कार्यक्रम रहेको छ ।

नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (एमाले)का सांसद ईश्वरी घर्तीले सगरमाथा संवाद जलवायुवित्त उपलब्ध गराउने विषयमा वकालत गर्ने अवसर भएको बताइन् । 'कार्वन उत्सर्जनको विश्व गणनामा नेपालको नगन्य योगदान करिब शून्य दशमलव शून्य तीन प्रतिशत भए पनि हामीले नखाएको विषको असर भोगिरहेका छौं', सांसद घर्तीले भनिन्, 'सगरमाथा

संवादमा पर्वतीय राष्ट्रहरूले जलवायुजन्य विपद्बाट बेहोरिरहेका हानीनोक्सानीका बारेमा अन्तरराष्ट्रिय समुदायलाई बुझाउँदै जलवायु न्यायका लागि विकसित देशसँग जलवायुवित्त उपलब्ध गराउने विषयमा वकालत गर्न महत्त्वपूर्ण अवसर भएकोले गम्भीरतापूर्वक सदुपयोग गर्नुपर्छ ।'

आमजनता पार्टीका सांसद प्रभु साहले सगरमाथा संवादमा अन्य देशका उच्चस्तरीय व्यक्तित्वको सहभागिता हुनुपर्नेमा नभएको भन्दै असन्तुष्टि व्यक्त गरे । साहले उक्त संवादलाई प्रभावकारी बनाइनुपर्नेमा जोड दिए । 'विगत छ वर्षदेखि गम्भीरताका साथ तयारी गरिएको यस कार्यक्रममा अन्य देशका उच्चस्तरीय व्यक्तित्वको उपस्थिति नहुँदा हाम्रो देशको विश्वासनियतामा प्रश्न उठेको छ हैन ?,' सांसद साहले प्रश्न गरे ।

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सोलुखुम्बुको थामेलगायत क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनले ल्याएको समस्या 'सगरमाथा संवाद' मार्फत सम्बोधन गरिने बताए । बिहीबार थामेमा भएको आरोही सम्मेलन र जलवायु संवादको

घोषणापत्रसहितको प्रतिवेदन बुझ्दै प्रधानमन्त्री ओलीले हिमालको फेदीमै पुगेर कार्यक्रम हुनु र समस्या केलाउनु प्रभावकारी काम भएको उल्लेख गरे । 'सगरमाथा संवादमा थामेसहितका नेपालका हिमाली क्षेत्रमा देखिएका समस्यालाई प्राथमिकताकासाथ उठाउँछु', प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा थामे सम्मेलनको आयोजक संस्था 'साथसाथै फाउन्डेसन'ले तयार पारेको प्रतिवेदन बुझ्दै ओलीले भने । शुक्रबारदेखि ३ दिनसम्म नेपाल सरकारले सगरमाथा संवाद आयोजना गर्न गइरहेको पूर्वसन्ध्यामा प्रधानमन्त्री ओलीले हिमालदेखि तराईसम्म जलवायु न्यायका लागि सरकार दुइ हुने धारणा राखे । जलवायु न्यायका क्षेत्रमा काम गर्दै आएको 'साथसाथै' संस्थाले केही साता अघि हिमपहिरोबाट प्रभावित क्षेत्रमा पुगेर अन्तरराष्ट्रियस्तरको सम्मेलन गरेको थियो । वन तथा वातावरण मन्त्रालयसहित तीनै तहका सरकारसँगको सहकार्यमा भएको उक्त सम्मेलनले थामेको पुनःस्थापना, परिपूरण र न्यायका लागि विभिन्न निष्कर्ष निकालेको थियो ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

टेरामक्स प्रकरण

पूर्व सञ्चारमन्त्री मोहन बस्नेतसहित १६ जनाविरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा

- अख्तियारले बिहीबार ३ अर्ब २१ करोड ८३ लाख ७७ हजार रूपैयाँ बिगो कायम गरी पूर्व सञ्चारमन्त्री मोहन बस्नेतसहित १६ जनाविरुद्ध मुद्दा दायर
- योसँगै प्रतिनिधिसभाको बिहीबारको बैठकमा सभामुख देवराज धिमिरेले बस्नेतको सांसद पद निलम्बनमा परेको जानकारी
- उस्तै मुद्दामा पूर्वसञ्चारमन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की र गोकुल बास्कोटालाई भने छुट

यी १६ व्यक्ति र कम्पनी जसविरुद्ध दर्ता भयो मुद्दा

- मोहनबहादुर बस्नेत- तत्कालीन सञ्चारमन्त्री
- दिगम्बर भा- प्राधिकरणका तत्कालीन अध्यक्ष
- पुष्पोत्तम खनाल- प्राधिकरणका तत्कालीन अध्यक्ष
- धनराज झवाली- प्राधिकरणका सदस्य
- टीकाप्रसाद उप्रेती- सदस्य
- विजयकुमार राय- प्राधिकरणका तत्कालीन निर्देशक
- रेवतीराम पन्थ- उपनिर्देशक
- सुरेश बस्नेत - उपनिर्देशक
- हिरण्यप्रसाद बस्तीकोटी- उपनिर्देशक
- अच्युतानन्द मिश्र- उपनिर्देशक
- सुरेन्द्रलाल हाडा- निर्देशक
- दिपेश आचार्य- निर्देशक
- सन्दीप अधिकारी- उपनिर्देशक
- परामर्शतादा भानराइज सोलुसन र सोका सिइओ जमल अनोती
- कनेक्टेट ट्रेड लिंक प्रालि र सोका अध्यक्ष दिलिप गुरुङ
- कनेक्टेट ट्रेड लिंक प्रालि र सोका निर्देशक तेजप्रसाद खरेल

कार्की र बास्कोटालाई उन्मुक्ति !

टेरामक्स प्रकरणमा १६ जनाविरुद्ध मुद्दा चलाए पनि अख्तियारले बयानसमेत लिएका पूर्वमन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की र गोकुल बास्कोटालाई भने उन्मुक्ति दिएको छ । टेरामक्स खरिद प्रक्रियामा मन्त्री कार्कीले खरिद सम्झौता गरेका थिए ।

रिट्रिय बोलपत्र आह्वान गरेकामा २०७५ पुस ३ गते प्राधिकरणले भेनराइज सोलुसनलाई छनोट गरेको थियो । त्यसलगत्तै मिलेमतोमा ठेक्का दिइएको भन्दै उजुरी परेपछि, अख्तियारले ठेक्का प्रक्रिया रद्द गर्न पत्रसमेत पठाएको थियो ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

लागि उपयुक्त उपकरण र प्रणाली (पछि, टेरामक्स भनिएको) सञ्चालन गर्ने भन्ने कार्यक्रमलाई नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण नियमावली, २०५४ को दफा ३४ (ग) को आशयविपरीत तत्कालीन मन्त्रीले

पदीय अधिकारको दुरुपयोग गरी एकलौटी रूपमा आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को वार्षिक कार्यक्रममा प्राधिकरणले प्रस्ताव नगरेको थप कार्यक्रम समावेश गरी नेपाल दूरसञ्चार ऐन, २०५३ ले

सन्दर्भः वैदेशिक रोजगार

श्रम मन्त्रालयको बेरुजु ३ करोड ५३ लाख बढी

श्रमिकको कल्याणकारी कोषदेखि व्यवसायीको धरौटी दुरुपयोग

- मन्त्रालयद्वारा विनियोजित बजेटको ५८.०७ प्रतिशत खर्च
- विप्रेषण प्राप्तिलाई सस्तो, सुलभ र व्यवस्थित बनाउन सुझाव
- व्यवसायीको धरौटी वापतको रकम सवारी खरिददेखि विदेश भ्रमणमा प्रयोग
- वैदेशिक रोजगार कल्याणकारी कोषको रकम मेलाले व्यवस्थापनदेखि कर्मचारीको विदेश भ्रमणमा प्रयोग

ममता थापा

काठमाडौं- श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको बेरुजु ३ करोड ५३ लाखभन्दा बढी देखिएको छ । महालेखा परीक्षकको कार्यालयले बुधवार सार्वजनिक गरेको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुसार यस्तो बेरुजु देखिएको हो । मन्त्रालय अन्तर्गतका १२ वटा सरकारी कार्यालयमा चार करोड ३०

लाख ६२ हजार बेरुजु देखिएकोमा प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपलब्ध गराएपछि, ७६ लाख ९४ हजार फर्याँट भएको थियो । फर्याँट हुन बाँकी रकम ३ करोड ५३ लाख ६८ हजार रहेको छ । सोमथ्ये म्याद नाघेको पेश्की २७ लाख २८ हजार रहेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

मन्त्रालय अन्तर्गतका विभिन्न निकायमा देखिएका अनियमितता औँल्याउँदै महालेखाले त्यसलाई सुधारन निर्देशन दिएको छ । वैदेशिक

रोजगारीबाट प्राप्त हुने विप्रेषणलाई सस्तो र सुलभ ढंगले प्राप्त गरी यसको परिचालनलाई व्यवस्थित गर्नुपर्ने प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । आर्थिक वर्ष ८०/८१ मा १४ खर्ब ४५ अर्ब विप्रेषण मुलुकमा भित्रिएको थियो । वैदेशिक रोजगार विभागमा अनलाइन प्रणाली सुरु भएपछि फारम भर्न शुल्क लिने र आवश्यक कागजात नभएपनि निवेदन गरिदिनेजस्ता कारणले सेवाग्राही मर्कामा परेको महालेखाले जनाएको

छ । विभागलाई अनलाइन सेवा शुल्कमा एकरूपता ल्याउन, सेवा प्रदायकहरू अनिवार्य रूपमा दर्ता हुनुपर्ने, तोकिएभन्दा बढी सेवाशुल्क नलगाउने र आवश्यक कागजात भए निवेदन गर्न मिल्ने प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न निर्देशन दिएको छ । विभागले सञ्चालनमा ल्याएको वैदेशिक रोजगार सूचना व्यवस्थापन प्रणाली(फेमिस) कर्मचारीले जुनसुकै आइपी एड्रेसबाट सञ्चालन गरेको पाइएकाले कार्यालयको आइपी एड्रेसबाट मात्र सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउन भनेको छ । कर्मचारीले श्रम स्वीकृतिसम्बन्धी सिफारिस, प्रमाणित तथा स्विकृत गर्ने काम कार्यालय समयभन्दा बाहिर अनधिकृत आइपी एड्रेसबाट गर्दा अनियमितता हुने र सूचनाको सुरक्षामा जटिलता हुने महालेखाले औँल्याएको छ ।

वैदेशिक रोजगारीका लागि प्रमुख सात गन्तव्य मुलुक जाँदा कामदारको भिजा तथा टिकटको खर्च रोजगारदाताले गर्नुपर्ने निर्णय २०७२ असार २१ मा भएको थियो । यसलाई कार्यान्वयन गर्न सर्वोच्च अदालतले २०७५ पुस १८ गते निर्देशनात्मक आदेश दिएको थियो ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

गर्मीमा तातो हावा वा लुबाट जोगिने उपायहरू

दिउँसो घरबाट बाहिर निस्कने

फलफूलको रस र पानी पिउने र घेरै पसिना आएका कहिलेकाहीँ जीवनजल पिउने

बाहिर निस्कने परे पातलो कपडाले ढाउने छोप्ने वा छाता ओढ्ने

चिसो पानीले नुहाउने

सैतबारीमा कामकाज सकभर बिहान वा बेलुका गर्ने

मदिरा सेवन नगर्ने

क्याफिनले घेरै पिसाब गराउने हुँदा चिया, कफी, सोडा जस्ता पेयपदार्थ नपिउने

चिनीको मात्रा बढी मछको भोल पदार्थ बढी नपिउने

जलहितमा जारी सन्देश

प्रभाव दैनिक

www.prabhavonline.com

प्रभाव पब्लिकेशन प्रा.लि.
काठमाडौं-३, सिफल, काठमाडौं

सर्वोच्चले निरन्तरता दिए पाथीभरा केबलकारको काम रोक्ने आदेश

■ जेबी योजना

काठमाडौँ- आफ्नै अल्पकालीन आदेशलाई सर्वोच्च अदालतले निरन्तरता नदिएपछि ताप्लेजुङको मुकुमुल्ङ (पाथीभरा)मा रोकिएको केबलकार निर्माण कार्य अगाडि बढ्ने भएको छ ।

आदिवासी लिम्बू समुदायले मुन्धुमीस्थलमा केबलकार बनाउन नहुने भन्दै विरोध गरेका थिए । उनीहरू रिट लिएर सर्वोच्च अदालतसम्म पुगेका थिए । तर, बुधवार सोही मुद्दामा न्यायाधीशद्वय नहकुल सुवेदी र अब्दुल अजिज मुसलमानको संयुक्त इजलासले यसअघिको अल्पकालीन आदेशलाई निरन्तरता नदिने आदेश गरे । यो आदेशसँगै केबलकार निर्माणको बाटो खुलेको हो ।

यसअघि न्यायाधीश सारंगा सुवेदीको एकल इजलासले अल्पकालीन अन्तरिम आदेश जारी गरेको थियो । उक्त आदेशसँगै केबलकार निर्माणको काम रोकिएको थियो । अव बुधवारको निर्णयसँगै केबलकार निर्माणले निरन्तरता पाउने भएको हो ।

रिट निवेदक यामबहादुर लिम्बूसमेत आठ जना छन् । उनीहरूले पाथीभरा देवी दर्शन केबलकार प्रालिलगायतलाई विपक्षी कायम गरी ७ चैत २०८१ मा सर्वोच्चमा रिट दायर गरेका थिए । उक्त रिटमा निवेदकको तर्फबाट अधिवक्ता प्रेमचन्द्र राई, लवन न्यौपाने, पदमबहादुर श्रेष्ठ र विनोदमार्जि भट्टराईले बहस गरेका थिए । विपक्षी पाथीभरा देवी दर्शन केबलकार प्रालिको तर्फबाट वरिष्ठ अधिवक्ता शम्भु थापा, रमण श्रेष्ठ, सतिशकृष्ण खरेललगायतले बहस गरेका थिए ।

केबलकार निर्माण विषयलाई लिएर पहिचान पक्षधरहरूले ताप्लेजुङमा गएर विरोध गरेका थिए । त्यसबेला फडफ पनि

- ▶ न्यायाधीशद्वय नहकुल सुवेदी र अब्दुल अजिज मुसलमानको संयुक्त इजलासले उल्ट्यायो न्यायाधीश सारंगा सुवेदीको अघिल्लो आदेश
- ▶ पाथीभरा केवलकार निर्माणको विरोध जारी

भएको थियो । आन्दोलनकारी र प्रहरी दुवैतर्फ घाइते भएका थिए । आन्दोलनरत पहिचान पक्षधरहरूले भने सरकारले दमन गरेको बताउँदै आएका छन् । उक्त घटनाले पनि तनाव चुलिएको थियो ।

पहिचान पक्षधरहरूको एक सुत्रीय माग केबलकार परियोजना खारेजी हो । तर, सरकार खारेजभन्दा पनि निर्माण गर्नेतिर अधि बढेको छ । अफ बुधवारको सर्वोच्च अदालतको आदेशले सहज भएको छ ।

आन्दोलनमै रहेका किरात याक्थुङ चुम्लुङका अध्यक्ष तथा उपप्राध्यापक प्रेम एक्लेन न्यायालयको फैसलाउपर टिप्पणी गर्न नचाहेको तर मुकुलुङमा केबलकार सतप्रतिशत गलत भएको बताउँछन् । 'त्यो हाम्रो मुन्धुमी भूमि हो, जहाँ हाम्रो आस्था छ । त्यही मुन्धुमीस्थलमा केबलकार निर्माण गर्दा मुन्धुमी संकट निम्तिन्छ तर न्यायालयको फैसलाउपर टिप्पणी गर्दिनँ,' उनले प्रभावसँग भने, 'यद्यपि, केबलकार मुकुलुम्नुङमा गलत हो ।'

उसो त आन्दोलनरत पक्षसँग संवाद गर्न भन्दै सरकारले गृह मन्त्रालयका सहसचिव प्रेमप्रसाद भट्टराईको नेतृत्वमा वार्ता टोली बनाएको थियो । आन्दोलनरत पक्षबाट प्राज्ञ अमर तुम्थाहाङको संयोजकत्वमा वार्ता

सहजीकरण समिति गठन गरेको थियो । दुई पक्षबीच छ बुँदे सहमति पनि भयो । तर, सहमतिअनुसार काम स्थगितसम्म भएन । यसपछि आन्दोलनरत पक्ष आन्दोलनमै छ ।

२०७५ सालदेखि त्यस क्षेत्रमा केबलकार बनाउन हुँदैन भन्दै खासगरी लिम्बू समुदायले विरोध गर्दै आएका छन् । केबलकारको मुख्य लगानीकर्ता नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्षसमेत रहेका आइएमई समूहका चन्द्रप्रसाद ढकाल हुन् । उनले मन्दिरसम्म पुग्न निर्माण गर्न लागिएको केबलकारले पहिचानको प्रवर्द्धन गर्ने दावी गर्दै आएका छन् ।

जवाँक, केबलकार निर्माण गर्ने उनको कम्पनीको नाम नै पाथीभरा देवी दर्शन केबलकार प्रालि छ । यो कम्पनीको नामले त्यहाँको मौलिक पहिचान कतै फल्काउँदैन । ढकालले भने केबलकार बनाउँदा मन्दिरको ऐतिहासिकता र पहिचान गुम्ने दुस्प्रचार गरिएको भन्दै खण्डन गरेका छन् ।

सम्झौता भने दुई वर्षभित्र काम सम्पन्न गर्ने भनिएको छ । त्यो सम्झौता २९ पुस २०७५ मा वन तथा भू-संरक्षण विभाग र पाथीभरा देवी दर्शन केबलकार प्रालिवीच भएको थियो । २४ बुँदे सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्ने तत्कालीन कम्पनीका तर्फबाट सोनाम शेर्पा र वन विभागका तर्फबाट वन संरक्षण अधिकृत राकेश कर्णले गरेका थिए ।

सोही सम्झौताअनुसार केबलकार निर्माण हुनुपर्थ्यो । नहुँदा आयोजना स्वतः रद्द हुने भनिएको थियो । तर, त्यसो भएन । वरु, पछि शेर्पा समूहबाट ढकालले हात पारे र रद्द भइसक्नुपर्ने आयोजना अधि बढाएका छन् । उनै ढकालले अहिले कामले गति लिएको दावी गरेका हुन् । सम्झौताअनुसार भने रद्द भइसक्नुपर्ने हो । तर, सरकार दाहिना हुँदा रद्द भएन ।

सुन्दरहरैचा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

तिराटचोक, मोरङ

कोशी प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृती आशयको सूचना

(सूचना प्रकाशन मिति: २0८२/०५/०२)

यस कार्यालयको मिति: २०८२/०१/१० गते सौर्य राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा दोस्रो पटक प्रकाशित बोलपत्र आह्वान सम्बन्धी सुचना अनुसार रितपूर्वक दर्ता हुन आएका बोलपत्रदाताका बोलपत्रहरू मध्ये तपशिल बमोजिमको बोलपत्रदाताको बोलपत्र न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही रहेकोले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७ (१) बमोजिम स्वीकृतीको लागि छनौट गरिने भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७ (२) र दफा ४७ को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपशिल		
बोलपत्रको विवरण	स्वीकृतका लागि छनौट भएको बोलपत्रदाताको नाम र ठेगाना	कबोल रकम (मु.अ.कर र पि.एस. समेत)
SHM/MOR/NCB/W/42/2081/082, Construction of Ward Office Premises, Sundarharaicha-02	श्री बि.आर.टी. इन्फ्रामेटीक प्रा.लि., ग्रामथान ०२, मोरङ	रु.१५८०६४७/३७ (रु पन्ध्र लाख असी हजार छ सय सतचालिस र्‍स्रैया सैतिस पैसा मात्र)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नेपाल सरकार				
कृषि तथा पशुपन्ध्री विकास मन्त्रालय				
पशु सेवा विभाग				
राष्ट्रिय पशु आहारा तथा लाईभष्टक गुण व्यवस्थापन प्रयोगशाला				
हरिहरभवन, ललितपुर				
बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सूचना				
प्रकाशित मिति : २०८२/०२/०२				
यस कार्यालयबाट मिति २०८११११९ मा राजधानी राष्ट्रिय दैनिकमा प्रकाशित बोलपत्रको लागि रितपूर्वक दर्ता हुन आएका बोलपत्रहरू मध्येबाट न्यूनतम मूल्यांकित सारभूत रुपमा प्रभावग्राही तपसिलमा उल्लेखित बोलपत्रदाताको बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशय सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।				
तपसिल				
सि. नं.	खरिद नं.	विवरण	छनौट भएको बोलपत्र दाताको नाम र ठेगाना	कबोल रकम (मु.अ.क. सहित)
१	NAFLQML/NCB/G/81/82-01	Supply, Delivery, Installation and Commissioning of Kjeldahl Set (Digestion, Distillation, Titration and Fume Scrubber) System Supply in National Animal Feed and Livestock Quality Management Laboratory, Lalitpur.	J.H.S Analytic Traders Pvt. Ltd, Baluwatar Ward no. 5, kathmandu	34,39,720.00
कार्यालय प्रमुख				

एनएमबि बैंक लिमिटेड बबरमहल, काठमाडौँको तपसिलको ऋणीहरूलाई

कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न आउने बारेको ३५ (पैंतिस) दिने सूचना

(प्रकाशित मिति: २०८२/०२/०२ को प्रभाव राष्ट्रिय दैनिक)	
यस बैंकको तपसिलमा उल्लेखित ऋणीहरूले विभिन्न कर्जा शिर्षक अन्तर्गत लिएको ऋणकर्जाको तोकिएको समयावधी भित्रमा तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकमहरु तिर्न बुझाउनका लागि पटक पटक लिखित तथा मौखिक तरताकेता गर्दा समेत नतिरी, नबुझाई ऋणकर्जा सम्बन्धि शर्त बन्दैजहरुको उल्लंघन गर्नु भएकोले ऋणकर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न ल्याउने बारेको यो ३५ (पैंतीस) दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैंतीस) दिनभित्र यस बैंकमा सम्पर्क राखी तपाईं ऋणीहरूले लिएको ऋणकर्जाको सम्पूर्ण साँवा, व्याज लगायत अन्य दायित्वहरु समेत चुक्ता भुक्तान गर्नुहोला । उपरोक्त तोकिएको म्यादभित्र बैंकलाई तिर्नु, बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण रकम (साँवा, व्याज, हर्जाना व्याज आदि) नबुझाएमा प्रचलित कानुन तथा ऋणी र यस बैंकबीच भएको लिखतको शर्त अनुसार ऋणीको नाम कर्जा सूचना केन्द्रको कालो सूचीमा समावेश गरिने तथा धितोमा रहेको तपसिलमा उल्लेखित सम्पतिहरु लिलाम बिक्री गरी यस बैंकको लेना रकम असुल उपर गरिनेछ । कथंकदाचित लिलाम बिक्रीबाट प्राप्त रकमले लेना रकम असुल उपर हुन नपुग भएमा वा धितोको सम्पति लिलाम बिक्री हुन नसकेमा प्रचलित कानुन बमोजिम अन्य कानुनी कारबाहीहरूको प्रकृया थालनी गरिने व्यहोरा समेत सम्बन्धित ऋणी, व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरु तथा धितो जमानी दिनु हुने महानुभावहरुलाई समेत यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराउँदछौं ।	
तपसिल	
ऋणी, कर्जा शिर्षक, व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरु र धितो लेखिदिएको सम्पतिको विवरण	
१. ऋणीको नाम: जयश्री शैलेश्वरी सल्यायर्स	कर्जा शिर्षक: ओभरड्राफ्ट सुविधा (नेपाल सरकार, वाणिज्य मन्त्रालय, वाणिज्य विभाग, वाणिज्य कार्यालय धनगढी, कैलालीमा दर्ता रहेको), दर्ता नं. २१३८५/०७२/७३, दर्ता मिति: २०७२/०८/०७, स्थायी लेखा नं. ६०३९९२५३२, ठेगाना: कैलाली जिल्ला, टिकापुर न.पा. वडा नं. ९ ।
ग्रेप्राइटर तथा व्यक्तिगत जमानतकर्ता:	
कृष्ण सिं परियार: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: १०७५७ (२०६०/०७/०३/टिकापुर, कैलाली), बाजेको नाम: केशर सिंह परियार, बाबुको नाम: मेघ सिं परियार, ठेगाना: कैलाली जिल्ला, टिकापुर गा.वि.स. वडा नं. ९ स्थायी ठेगाना भई हाल कैलाली जिल्ला, टिकापुर न.पा. वडा नं. १ ।	
व्यक्तिगत जमानतकर्ता:	
मन्जु परियार: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ६७२०४०/१९१६२ (२०६८/०१/१४/कैलाली), बाबुको नाम: भिम सिंह परियार, ससुराको नाम: मेघ सिं परियार, पतिको नाम: कृष्ण सिं परियार, ठेगाना: कैलाली जिल्ला, टिकापुर गा.वि.स. वडा नं. ९ स्थायी ठेगाना भई हाल कैलाली जिल्ला, टिकापुर न.पा. वडा नं. १ ।	
धितो लेखिदिएको सम्पतिको विवरण:	
केसर् सिं परियारको नाति, मेघ सिं परियारको छोरा, कैलाली जिल्ला, टिकापुर गा.वि.स. वडा नं. ९ स्थायी ठेगाना भई हाल कैलाली जिल्ला, टिकापुर न.पा. वडा नं. १ बस्ने कृष्ण सिं परियार को नाममा मालपोत कार्यालय टिकापुर, कैलालीको लगतमा दर्ता श्रेष्ता कायम रहेको कैलाली जिल्ला, टिकापुर न.पा. वडा नं. ९/ज स्थित कि.नं. १७७७ को क्षेत्रफल १५४.०० ब.मि.को जग्गा र उक्त जग्गामा बनेको घरटहरा लगायत सम्पूर्ण लिगलगापात समेत ।	
२. ऋणीको नाम: ओशिन ट्रान्सपोर्ट एण्ड एडभेन्चर प्रा.लि.	कर्जा शिर्षक: हायर पचेज कर्जा (नेपाल सरकार, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालय, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौँमा दर्ता रहेको), दर्ता नं. २०८९४५/०७५/०७६, दर्ता मिति: २०७५/११/०७ स्थायी लेखा नं. ६०६६८०९५०, ठेगाना: काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ म.न.पा. वडा नं. १६, नयाँबजार ।
संचालक तथा व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरु:	
क. सुरज दास: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ४३१००१/२६८ (२०६७/०६/०५/तनहुँ), बाजेको नाम: डल्ले दास, बाबुको नाम: बबुराम दास, ठेगाना: तनहुँ जिल्ला, व्यास न.पा., वडा नं. ११ स्थायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ म.न.पा. वडा नं. १६, नयाँबजार ।	
ख. विरवल तामाङ: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ७७२९८ (२०५९/०२/१४/नुवाकोट), बाजेको नाम: सुनावाङ्गी तामाङ, बाबुको नाम: लाल सिंह तामाङ, ठेगाना: नुवाकोट जिल्ला, क्रियाङ गा.पा., वडा नं. ३ स्थायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला, टोखा नं. ६, धापासी ।	
ग. भिना कुमारी श्रेष्ठ: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान) ६४४२६ (२०६०/०३/०३/तनहुँ), बाबुको नाम: रहर मान श्रेष्ठ, ससुराको नाम: धन नारायण श्रेष्ठ, पतिको नाम: पदम कुमार श्रेष्ठ, ठेगाना: तनहुँ जिल्ला, व्यास न.पा., वडा नं. ४ स्थायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला, काठमाडौँ म.न.पा. वडा नं. १६, नयाँबजार ।	
धितो लेखिदिएको सवारीसाधनको विवरण:	
धनी एनएमबि बैंक लि. (साविक ओम डेभलपमेण्ट बैंक लि.)/ऋणी ओशिन ट्रान्सपोर्ट एण्ड एडभेन्चर प्रा.लि. को नाममा प्रदेश नं. ३ यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता कायम रहेको निम्नानुसारको सवारीसाधन: कम्पनी: M. and M. Ltd. मोडेल: Mahindra Bolero Camper DC 4WD PS, सवारी दर्ता नं.: बा. २१ च. ५७८१, बनेको साल: २०१८, च्यासिस नं.: MA1RU4GHKJ3L99974, इन्जिन नं.: GHJ4L69556	
३. ऋणीको नाम: डि.एस.ट्रेडर्स एण्ड कोल्ड सेन्टर	कर्जा शिर्षक: चालुपुजी कर्जा र ओभरड्राफ्ट सुविधा (नेपाल सरकार, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, वाणिज्य विभाग, धेरुलु तथा साना उद्योग कार्यालय, कञ्चनपुरमा दर्ता रहेको), दर्ता नं. २५४/०७०/०७१, दर्ता मिति: २०७०/०६/१८, स्थायी लेखा नं. ६०१४२४५२२, ठेगाना: कञ्चनपुर जिल्ला, कृष्णपुर गा.वि.स. वडा नं. २ ।
ग्रेप्राइटर:	
सण्टि जोरा: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: १७३३०६ (२०६३/०१/२८/कञ्चनपुर), बाजेको नाम: मनि राम जोरा, बाबुको नाम: देव बहादुर जोरा, ठेगाना: कञ्चनपुर जिल्ला, भिमदत्त न.पा., वडा नं. ४ ।	
व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरु:	
क. दिनेश जोरा: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: २९५ (२०६२/०४/०२/डडेल्धुरा), बाजेको नाम: मनि राम जोरा, बाबुको नाम: देव बहादुर जोरा, ठेगाना: डडेल्धुरा जिल्ला, रुपाल गा.वि.स., वडा नं. ८ हाल परिवर्तित डडेल्धुरा जिल्ला, भागेश्वर गा.पा. वडा नं. १ ।	
ख. विमला महता जोरा: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ७५-०१-७४-०५३०४ (२०७४/०४/१६/कञ्चनपुर), बाबुको नाम: राज बहादुर महता, ससुराको नाम: देव बहादुर जोरा, पतिको नाम: सण्टि जोरा, ठेगाना: कञ्चनपुर जिल्ला, भिमदत्त न.पा., वडा नं. ४ ।	
ग. किडी जोरा: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: १९७ (२०४३/०९/१९/डडेल्धुरा), बाबुको नाम: डम्बर सिंह ठकुरी, ससुराको नाम: मनि राम जोरा, पतिको नाम: देव बहादुर जोरा, ठेगाना: डडेल्धुरा जिल्ला, रुपाल गा.वि.स., वडा नं. ८ हाल परिवर्तित डडेल्धुरा जिल्ला, भागेश्वर गा.पा. वडा नं. १ ।	
घ. देव बहादुर जोरा: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ३०३ (२०३२/०९/१०/डडेल्धुरा), बाजेको नाम: भार्गी सिंह जोरा, बाबुको नाम: मनिराम जोरा, ठेगाना: डडेल्धुरा जिल्ला, रुपाल गा.वि.स., वडा नं. ६ हाल परिवर्तित डडेल्धुरा जिल्ला, भागेश्वर गा.पा. वडा नं. १ ।	
ड. विस्ना विष्ट: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ७४१०११/५३७ (२०६८/०७/२०/डडेल्धुरा), बाबुको नाम: जय विष्ट, ससुराको नाम: देव बहादुर जोरा, पतिको नाम: दिनेश जोरा, ठेगाना: डडेल्धुरा जिल्ला, आलीताल गा.वि.स., वडा नं. २ हाल परिवर्तित डडेल्धुरा जिल्ला, आलीताल गा.वि.स., वडा नं. ५ ।	
धितो लेखिदिएको सम्पतिको विवरण:	
क. भार्गी सिंह जोराको नाति, मनिराम जोराको छोरा, डडेल्धुरा जिल्ला, रुपाल गा.वि.स., वडा नं. ६ हाल परिवर्तित डडेल्धुरा जिल्ला, भागेश्वर गा.पा. वडा नं. १ बस्ने देव बहादुर जोरा को नाममा मालपोत कार्यालय महेन्द्रनगर, कञ्चनपुरको लगतमा दर्ता श्रेष्ता कायम रहेको कञ्चनपुर जिल्ला, महेन्द्रनगर न.पा. वडा नं. ४ स्थित कि.नं. २२२८ को क्षेत्रफल १३६९.३५ ब.मि.को जग्गा र उक्त जग्गामा बनेको घरटहरा लगायत सम्पूर्ण लिगलगापात समेत ।	
ख. जय विष्टको छोरी, देव बहादुर जोराको बृहारी, दिनेश जोराको पत्नी, डडेल्धुरा जिल्ला, आलीताल गा.वि.स., वडा नं. २ हाल परिवर्तित डडेल्धुरा जिल्ला, आलीताल गा.वि.स., वडा नं. ५ बस्ने विस्ना विष्ट को नाममा मालपोत कार्यालय महेन्द्रनगर, कञ्चनपुरको लगतमा दर्ता श्रेष्ता कायम रहेको कञ्चनपुर जिल्ला, महेन्द्रनगर न.पा. वडा नं. ४ स्थित कि.नं. ४३७९ को क्षेत्रफल ९७५.४० ब.मि.को जग्गा र उक्त जग्गामा बनेको घरटहरा लगायत सम्पूर्ण लिगलगापात समेत ।	
४. ऋणीको नाम: सण्टि जोरा	कर्जा शिर्षक: क्रेडिट कार्ड ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: १७३३०६ (२०६३/०१/२८/कञ्चनपुर), बाजेको नाम: मनि राम जोरा, बाबुको नाम: देव बहादुर जोरा, ठेगाना: कञ्चनपुर जिल्ला, भिमदत्त न.पा., वडा नं. ४ ।
५. ऋणीको नाम: सोमलाल स्याङ्बो	कर्जा शिर्षक: कृषि कर्जा ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: २३/१७४७७ (२०६१/०७/२२/मकवानपुर), बाजेको नाम: मान बहादुर स्याङ्बो, बाबुको नाम: टंक बहादुर स्याङ्बो, ठेगाना: मकवानपुर जिल्ला, बसामाडी गा.वि.स., वडा नं. १ स्थायी ठेगाना भई हाल मकवानपुर जिल्ला, हेटौँडा उ.म.न.पा., वडा नं. १९ ।
व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरु:	
क. गंगा लक्ष्मी स्याङ्बो: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ३१-०१-७२-०९१५५ (२०७२/११/१२/मकवानपुर), बाबुको नाम: प्रेम लाल मुक्तान, ससुराको नाम: टंक बहादुर स्याङ्बो, पतिको नाम: सोमलाल स्याङ्बो, ठेगाना: मकवानपुर, जिल्ला, हेटौँडा उ.म.न.पा., वडा नं. १९ ।	
ख. दूली माया स्याङ्बो: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ३१३०२२/२९३ (२०६३/११/२७/मकवानपुर), बाबुको नाम: टेक ब. थिङ, ससुराको नाम: मान बहादुर स्याङ्बो, पतिको नाम: टंक बहादुर स्याङ्बो, ठेगाना: मकवानपुर, जिल्ला, बसामाडी गा.वि.स., वडा नं. १ स्थायी ठेगाना भई हाल मकवानपुर जिल्ला, हेटौँडा उ.म.न.पा., वडा नं. १९ ।	
ग. रविन नेपाली: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ३११०२२/४९५९२ (२०६४/०१/१८/मकवानपुर), बाजेको नाम: कान्छा नेपाली, बाबुको नाम : पहल मान नेपाली, ठेगाना: मकवानपुर जिल्ला, बसामाडी गा.वि.स., वडा नं. १ स्थायी ठेगाना भई हाल मकवानपुर जिल्ला, हेटौँडा उ.म.न.पा., वडा नं. १९ ।	
धितो लेखिदिएको सम्पतिहरूको विवरण:	
क. टेक ब. थिङको छोरी, मान बहादुर स्याङ्बोको बृहारी, टंक बहादुर स्याङ्बोको पत्नी, मकवानपुर, जिल्ला, बसामाडी गा.वि.स., वडा नं. १ स्थायी ठेगाना भई हाल मकवानपुर जिल्ला, हेटौँडा उ.म.न.पा., वडा नं. १९ बस्ने दूली माया स्याङ्बो को नाममा मालपोत कार्यालय मकवानपुरको लगतमा दर्ता श्रेष्ता कायम रहेको मकवानपुर जिल्ला, बसामाडी गा.वि.स./न.पा. वडा नं. १ स्थित कि.नं. २८६० को क्षेत्रफल ०-२-१३-० विघाको जग्गा र उक्त जग्गामा बनेको घरटहरा लगायत सम्पूर्ण लिगलगापात समेत ।	
ख. धनी एनएमबि बैंक लि. (साविक ओम डेभलपमेण्ट बैंक लि.)/ऋणी सोमलाल स्याङ्बो को नाममा प्रदेश नं. २ यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता कायम रहेको निम्नानुसारको सवारीसाधन:	
सवारीसाधनको विवरण:	
कम्पनी: महिन्द्रा एण्ड महिन्द्रा मोडल: 855FE-स्वराज सवारी दर्ता नं.: ना. ६ ट ३५५१ बनेको साल: २०१७, च्यासिस नं.: WSCE60910136236, इन्जिन नं.: 47.5004/SYE07010	
६. ऋणीको नाम: गोकुल बहादुर थापा मगर	कर्जा शिर्षक: सम्पति धितो कर्जा ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: २६ ५२४९ (२०५१/०२/१७/धादिङ्ग), बाजेको नाम: चम्प बहादुर, बाबुको नाम: लालबहादुर थापा मगर, ठेगाना: धादिङ्ग जिल्ला, तसपुं गा.वि.स., वडा नं. २ हाल परिवर्तित धादिङ्ग जिल्ला, थाक्रे गा.पा. वडा नं. ४ ।
व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरु:	
क. काइली थापा मगर: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: १६३६ (२०५८/०५/१५/धादिङ्ग), बाबुको नाम: अक्कल बहादुर थापा मगर, ससुराको नाम: लालबहादुर थापा मगर, पतिको नाम: गोकुल बहादुर थापा मगर, ठेगाना: धादिङ्ग जिल्ला, तसपुं गा.वि.स., वडा नं. ५ हाल परिवर्तित धादिङ्ग जिल्ला, थाक्रे गा.पा. वडा नं. ५ ।	
ख. मनोज थापा मगर: ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: २६ १/६९७८० (२०७०/०८/२६/धादिङ्ग), बाजेको नाम: लालबहादुर थापा मगर, बाबुको नाम: गोकुल बहादुर थापा मगर, ठेगाना: धादिङ्ग जिल्ला, तसपुं गा.वि.स., वडा नं. २ हाल परिवर्तित धादिङ्ग जिल्ला, थाक्रे गा.पा. वडा नं. ४ ।	
धितो लेखिदिएको सम्पतिहरूको विवरण:	
चम्प बहादुरको नाति, लालबहादुर थापा मगरको छोरा, धादिङ्ग जिल्ला, तसपुं गा.वि.स., वडा नं. २ हाल परिवर्तित धादिङ्ग जिल्ला, थाक्रे गा.पा. वडा नं. ४ बस्ने गोकुल बहादुर थापा मगर को नाममा मालपोत कार्यालय धादिङ्गको लगतमा दर्ता श्रेष्ता कायम रहेको धादिङ्ग जिल्ला, थाक्रे गा.वि.स./न.पा. वडा नं. १/घ स्थित कि.नं. १००८ को क्षेत्रफल ०-३-०-० रोपनीको जग्गा र उक्त जग्गामा बनेको घरटहरा लगायत सम्पूर्ण लिगलगापात समेत ।	
७. ऋणीको नाम: रोबन राज वैद्य	कर्जा शिर्षक: क्रेडिट कार्ड ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ९६२५४ (२०५७/१०/२९/काभ्रेपलाञ्चोक), बाजेको नाम: माधव काजी वैद्य, बाबुको नाम: रोसन काजी वैद्य, ठेगाना: काभ्रे जिल्ला, बनेपा न.पा., वडा नं. ०९ ।
८. ऋणीको नाम: अनिसा कुमारी प्रधान	कर्जा शिर्षक: क्रेडिट कार्ड ना.प्र.प.नं. (जारी मिति/स्थान: ४६७० (२०६०/०९/२/सप्तरी), बाजेको नाम: मान बहादुर प्रधान, बाबुको नाम: लोक बहादुर प्रधान, ससुराको नाम: रोसन काजी वैद्य, पतिको नाम: रोबन राज वैद्य, ठेगाना: खोटाङ्ग जिल्ला, सिमपानी गा.वि.स., वडा नं. ३ स्थायी ठेगाना भई हाल काभ्रे जिल्ला, बनेपा न.पा., वडा नं. ०९ ।
 NMB BANK एनएमबि बैंक समृद्ध नेपालको लागि	 FMO Entrepreneurial Development Bank The Netherlands
 Member of : Global Alliance for Banking on Values	एनएमबि बैंक लिमिटेड कर्जा असुली विभाग, नक्सला, काठमाडौं सम्पर्क नं. ९७७०-९८४४६४४

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

सुशासनको खिल्ली उडाउँदै बेरुजु

सरकारको नेतृत्वमा पुगे जुनसुकै नेताको पहिलो नारा हुन्छ, सुशासन । तर व्यवहारमा सुशासन देख्न, अनुभव गर्न पाइँदैन । सरकारमा भएकाहरूले सुशासनको नारालाई खिल्ली उडाइरहेको महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदनले छर्लंग पारेको छ । महालेखापरीक्षकको ६२औँ प्रतिवेदनअनुसार सरकारको अनियमित खर्च अर्थात् बेरुजु १२ खर्ब ८४ अर्ब रूपैयाँ नाघेको छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लेखापरीक्षणबाट बेरुजु ९१ अर्ब ५९ करोड ८८ लाख रूपैयाँ थपिएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

सार्वजनिक निकायले कुनै पनि आर्थिक वर्षमा गरेको आर्थिक कारोबारको विषयमा उक्त निकायको उद्देश्य तथा कार्यक्रमअनुसार प्रचलित ऐन नियमबमोजिम कारोबार नगरेको, राख्नुपर्ने लेखा नराखेको वा त्रुटि र अनियमित तरिकाले आर्थिक कारोबार गरेको भनी आन्तरिक लेखापरीक्षण तथा अन्तिम लेखापरीक्षणबाट औल्याइएको कैफियतलाई बेरुजु भनिन्छ । बेरुजु हुनु भनेको आर्थिक अनुशासन उल्लंघन गर्नु हो ।

सघ, प्रदेश तथा स्थानीय तहका सरकारी कार्यालय र संस्थातर्फ लेखापरीक्षणबाट औल्याइएको अद्यावधिक बेरुजु सात खर्ब ३३ अर्ब १९ करोड नौ लाख रूपैयाँ देखिएको छ । यस्तै, अतिरिक्त लेखापरीक्षण बक्यौता, राजस्व बक्यौता, शोधभर्ना लिनुपर्ने वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको कारबाही गरी दुंगो लगाउनुपर्ने रकम पाँच खर्ब ५१ अर्ब एक करोड गरी कूल १२ खर्ब ८४ अर्ब २० करोड रूपैयाँ बेरुजु पुगेको हो ।

निर्माणको काम उपभोक्ता समितिबाट गराएर सरकारी स्रोतको दुरुपयोग गरिएको, दरबन्दीविनै शिक्षक भर्ना गरिएको, निर्माणका काममा पेस्कीको दुरुपयोग भएको देखिएको छ । सबैभन्दा बढी बेरुजु अर्थ, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात, रक्षा, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण, परराष्ट्र, ऊर्जा, सहरी विकास, सञ्चार, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति र स्वास्थ्य मन्त्रालयमा रहेको प्रतिवेदनमा छ ।

आर्थिक अनुशासन भत्काउन सरकारैपिच्छे तँछाडमछाड देखिन्छ । आफू शक्तिमा भएको मौका पारी मन्त्रीहरूले ठूलो रकम रकमान्तर गरेको देखिएको छ । यसअघि अर्थमन्त्री रहेका डा. प्रकाशशरण महत र वर्धमान पुनले सक्दो रकमान्तर गरेको प्रतिवेदनले देखाउँछ । बेरुजु संघमात्रै होइन, प्रदेश र स्थानीय तहसम्म बढ्दै गएको छ । तल्लो तहको बेरुजु बढ्दै जानु थप चिन्ताको विषय भएको अर्थविदहरू बताउँछन् ।

बेरुजु रकम सबै अनियमितता भयो भन्ने हुँदैन । तर यसलाई दुरुस्त देखाउन नसक्दा आर्थिक अनुशासन बिग्रिँदै जान्छ । सुशासनको नारा घन्काउने सरकारले यी विषयमा विशेष ध्यान दिनेपर्छ । अर्थतन्त्रमा संकट चुलिँदा सरकारले यो विषयमा ध्यान देओस् । प्रतिस्पर्धा बेरुजुमा हैन आर्थिक अनुशासनमा कायम गरौँ ।

■ शंकरदास बैरागी

जलवायु परिवर्तनलाई 'समग्र राष्ट्रको एक अवधारणा' अन्तर्गत हेर्नुपर्ने हुन्छ ।

सरकारका सबै निकायबीच प्रभावकारी समन्वय कायम हुनुपर्ने । जलवायु परिवर्तनको विषय हेर्ने राष्ट्रिय रूपमा एउटा स्थायी र सशक्त वार्ता टोली गठन गर्ने वा उच्चस्तरीय कार्यकारी निकायको व्यवस्था गर्ने वा आवश्यकताअनुसार

जलवायु परिवर्तन हेर्ने गरी विशेष प्रतिनिधि तोक्नुपर्ने देखिन्छ । त्यसो हुन सकेमा संस्थागत सुदृढीकरण गरी जलवायु वित्तबाट सहायता प्राप्त गर्न प्रस्ताव तयारी र पैरवी गर्न सक्ने गरी क्षमता विकासमा सहयोग पुग्ने छ ।

हिमाल बचाउ अभियानका लागि सगरमाथा संवाद

नेपालले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा विश्व शान्ति, मानव कल्याणका क्षेत्रमा बनाएको विशिष्ट पहिचानलाई सगरमाथा संवादमार्फत उजागर गर्ने अवसर पाएको छ । असंलग्न परराष्ट्र नीति, तटस्थ दृष्टिकोण र साभा विषयमा साभा ढंगबाटै समाधान खोज्दै आएको नेपालले यसलाई सगरमाथा संवादको माध्यमबाट अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा मुखरित गर्ने छ ।

आज विश्वव्यापीरूपमै विकासको समस्याको रूपमा रहेको जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जित चुनौतीले संकटको रूप लिन थालेको छ । हरितगृह ग्यासको उत्सर्जनमा नेपालको भूमिका नगन्य रहे पनि नेपालले त्यसबाट सिर्जित समस्या भने प्रत्यक्षरूपमा भोग्नु परेको छ । एकातिर हामीले विश्वको वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्न महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलिरहेका छौँ भने अर्कोतिर हामी नै जलवायु परिवर्तनको समस्याबाट प्रभावित बन्नुपरेको अवस्था छ । यसर्थ, जलवायु न्यायअर्न्तगत नेपालले वितीय तथा प्राविधिक सहयोगका लागि विश्वसामु आफ्नो दावी प्रस्तुत गर्नका लागि सगरमाथा संवाद महत्त्वपूर्ण थलो बन्न सक्छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय तहमा नेपालले खेल्ने भूमिकाअर्न्तगत नेपालले पहाडी राष्ट्रको गठबन्धनलाई नेतृत्व दिन सक्दछ । नेपाल विश्वका अति कम विकसित राष्ट्रहरूको समूहको अध्यक्ष राष्ट्रसमेत भएकाले पर्वतीय देशहरूको समूहलाई नेतृत्व गर्नसक्छ । पहाड बचाउ अभियान सञ्चालन गरी हामीजस्तै पर्वतीय मुलुकका आवाजलाई संगठित गर्न सकिएमा एकातिर नेपालले भोग्नुपरेका समस्याको समाधानमा अन्तर िष्ट्रिय ध्यानाकर्षण गराउन सकिन्छ भने अर्कोतिर कूटनीतिक क्षेत्रमा पनि आफ्नो प्रभाव राख्ने महत्त्वपूर्ण अवसर बन्न सक्छ । यसबाट हिमालको पक्षमा अन्तर िष्ट्रिय जनमत बनाउन सकियो भने यहाँको विकासका लागि आर्थिक स्रोत अभिवृद्धि हुनसक्छ ।

जलवायु परिवर्तनका कारण भएको प्राकृतिक विपद्हरूबाट नेपालले ठूलो हानि नोक्सानी व्यहोर्नुपरेको छ । धनी राष्ट्रहरूले गरेको प्रतिबद्धताअनुसार हानि नोक्सानी कोषमा फण्डै ९७ प्रतिशत अपुग रहेको छ । जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी विश्वमा जति पनि कोष स्थापना गरिएका छन्, त्यसबाट लाभ लिनका लागि स्तरीय प्रस्ताव बनाउनुपर्ने हुन्छ । हामीसँग पनि कुन क्षेत्रमा के कति हानि नोक्सानी भएको छ भने भन्न सक्ने वास्तविक तथ्यांकको अभावका कारण त्यसअनुसार दावी गर्न सकिएको छैन । क्षति एवं नोक्सानी कोषबाट सहायता प्राप्त गर्न तत्कालै विभिन्न क्षेत्रमा भएको हानि नोक्सानीको विवरण तयार गरी अध्यावधिक गर्नुपर्ने हुन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय जलवायु वित्त प्रणालीमा सहज पहुँचका लागि आवाज उठाउन पहल गरी हानि तथा नोक्सानी कोषमा पर्याप्त रकम जुटाउन अन्य राष्ट्रहरूसमेतको सहयोगमा आवाज मुखरित गराउने अवसरको रूपमा पनि सगरमाथा संवादलाई उपयोग गर्नुपर्ने हुन्छ ।

जलवायु परिवर्तनको विषय बहुआयामिक क्षेत्र भएकाले यसलाई त्यही रूपमा लिनुपर्छ । यो प्राविधिक विषय मात्र नभई आर्थिक, सामाजिक र कूटनीतिक विषय पनि भएकाले जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी वार्ताका लागि कूटनीतिक क्षमता अभिवृद्धि हुनुपर्ने हुन्छ । यसका लागि हाम्रो जलवायु कूटनीति स्पष्ट हुन आवश्यक छ । नेपालका आफ्नो दृष्टिकोणहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा लैजान कूटनीतिकरूपमा दरिलो हुनुपर्छ । जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी पक्ष राष्ट्रहरूको विश्व सम्मेलनमा सम्बन्धित देशमा रहेका नेपाली राजदूतलाई पनि सहभागी गराउन आवश्यक छ । जलवायु परिवर्तनको अवस्था, यसले पारिरहेको प्रभाव र आगामी दिनमा नेपालले लिनुपर्ने रणनीतिका सम्बन्धमा सामूहिक आवाज बन्नसके मात्र नेपालले फाइदा लिन सक्छ ।

जलवायु परिवर्तनलाई 'समग्र राष्ट्रको एक अवधारणा' अन्तर्गत हेर्नुपर्ने हुन्छ । सरकारका सबै निकायबीच प्रभावकारी समन्वय कायम हुनुपर्ने । जलवायु परिवर्तनको विषय हेर्ने राष्ट्रिय रूपमा एउटा स्थायी र सशक्त वार्ता टोली गठन गर्ने वा उच्चस्तरीय कार्यकारी निकायको व्यवस्था गर्ने वा आवश्यकताअनुसार जलवायु परिवर्तन हेर्ने गरी विशेष प्रतिनिधि तोक्नुपर्ने देखिन्छ । मन्त्रालयको एउटा महाशाखाको रूपमा मात्र नराखी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्अर्न्तर्गत पनि राख्न सकिएला । त्यसो हुन सकेमा संस्थागत सुदृढीकरण गरी जलवायु वित्तबाट सहायता प्राप्त गर्न प्रस्ताव तयारी र पैरवी गर्न सक्ने गरी क्षमता विकासमा सहयोग पुग्दछ । नेपालले सन् २०४५ सम्म कार्बन न्यूट्रल अर्थतन्त्रमा जान्छौँ भनेर प्रतिवेदन बुझाइसकेका छौँ । ती लक्ष्य हासिल गर्न तीनै तहका सरकारका नीति कार्यक्रम र योजनामा एकीकृत दृष्टिकोण आउन जरुरी छ । तत्कालै राष्ट्रिय रूपमा निर्धारित योगदान र राष्ट्रिय अनुकूलन योजनालाई सबै तहका सरकारको नीति कार्यक्रम र बजेटमा समावेश गरी प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

यसैगरी नेपालले नवीकरणीय ऊर्जा, प्रकृतिमा आधारित जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन, जल कूटनीति, वातावरणमैत्री पूर्वाधार, पर्या-पर्यटन र सांस्कृतिक धरोहरको संरक्षण, स्थानीय नेतृत्वको अनुकूलन र समुदायमा आधारित प्राकृतिक स्रोतको व्यवस्थापनमा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नसक्ने अवस्था रहेको छ । यसलाई सरकारले गम्भीरताका साथ आफ्ना नीति, कार्यक्रम र योजनामा समावेश गरी विशेषगरी विपन्न तथा पछाडि परेका र जलवायु परिवर्तनको उच्च जोखिममा रहेका समुदायको सुरक्षाका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । अब नेपालले हिमालसँगै समुद्रको विषयलाई पनि सँगै जोडेर पैरवी गर्नुपर्ने हुन्छ । क्षेत्रीय सहयोगअर्न्तगत पहाड र समुद्रबीचको अन्तरसम्बन्धमा अध्ययन गर्न आवश्यक छ । जल, कृषि, स्वास्थ्य र जैविक विविधता सम्बन्धमा क्षेत्रीयस्तरमा अध्ययन नहुँदा यसले विश्वको ध्यानाकर्षण गराउन सकेको छैन । उपक्षेत्रीय तहमा जलवायु गठबन्धन गठन गरी सम्भव भएसम्म जलवायु परिवर्तनका सम्बन्धमा

क्षेत्रीय धारणा तयार गर्न नेपालले पहल गर्नुपर्छ । जलवायु परिवर्तनका कारण हिमालमा पर्ने असरबाट तल्लोतटीय क्षेत्रको जलस्रोत, कृषि, जनजीविका, जैविध विविधतामा प्रत्यक्ष प्रभाव पर्नुका साथै समुद्रमा पनि असर पर्ने हुँदा यसलाई जोडेर हेर्न सकिएमा विश्वको ध्यानाकर्षण गर्न बल पुग्दछ । अहिले नै फण्डै दुई अर्ब जनसंख्या यसबाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने अवस्था छ । जलवायु परिवर्तनको विषय पृथ्वीको स्वास्थ्यसँग मात्र जोडिएको छैन, भविष्यका सन्ततिको अधिकारसँग पनि जोडिएको कुरा हो ।

नेपालले वातावरणीय सन्तुलन र संरक्षणका लागि पुन्याएको योगदानलाई उजागर गर्दै नेपालले त्यसबाट सुविधा पाउनुपर्ने पक्षमा दरिलो वकालत गर्न सकेको छैन । वातावरणीय जोखिमका आधारमा जलवायु वित्त तथा प्राविधिक सहयोग प्राप्त गर्न पहल गर्नु जरुरी भएको छ । परिस सम्झौताको कार्यान्वयन तथा उच्चस्तरको जलवायु कार्यका लागि कदम चाल्न औद्योगिक राष्ट्रहरूलाई जोडदार रूपमा आग्रह गर्नुपर्ने हुन्छ । प्रमाण र तथ्यमा आधारित नेपालको जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी राष्ट्रिय अवधारणा तयार नगरेसम्म हाम्रा माग वा दावी फितलो हुन्छ ।

राष्ट्रिय क्षमता विकासमा जोड दिन र अन्तर िष्ट्रियस्तरमा जलवायु सम्बन्धमा मुख्य कार्वन उत्सर्जन गर्ने राष्ट्रहरूको उत्तरदायित्व स्थापित गराउनेतर्फ कूटनीतिक प्रयासमा जोड दिनुपर्छ । जलवायु परिवर्तनको सम्बन्धमा ढिलो न्याय दिनु भनेको मानिसको अस्तित्वकै अस्वीकृति हो भन्ने मान्यतालाई जोडदाररूपमा अघि बढाउँदै प्रमुख कार्वन उत्सर्जन गर्ने राष्ट्रहरूले यस सम्बन्धमा नैतिक, राजनीतिक र वितीय दायित्व वहन गर्नुपर्छ भन्ने कुरालाई जोडदारका साथ उठाउन आवश्यक छ । आगामी दिनमा जलवायु वार्ताका लागि अवलम्बन गर्ने रणनीति तयार गर्नसमेत सगरमाथा संवादले सहयोग पुग्ने छ ।

सगरमाथा संवादको पूर्वसन्ध्यामा सामाजिक-आर्थिक नीतिका बारेमा अध्ययन, अनुसन्धान एवं अन्तरक्रिया गर्दै आइरहेको प्राज्ञिक संस्था इन्स्टिच्युट फर स्ट्राटेजिक एण्ड सोसियो-इकोनोमिक रिसर्च (आइएसएसआर)को आयोजनामा गत वैशाख १८ र १९ गते काठमाडौँमा 'जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी बहुसरोकारवाला संवाद : नेपालका लागि रणनीतिक आवाज' विषयक दुईदिने सम्मेलनको आयोजना गरिएको थियो । जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी अन्तर िष्ट्रिय फोरममा नेपालले प्रस्तुत गर्ने धारणा एवं वार्ता र सम्झौताका चरणमा राख्ने अडान एवं दृष्टिकोणलाई टेवा पुर्‍याउने उद्देश्यले आयोजना गरिएको यस सम्मेलनमा कार्वनमुक्त अर्थतन्त्रका लागि ऊर्जा, जल व्यवस्थापन, दिगो वन व्यवस्थापन, औद्योगिक क्षेत्र, निर्माण क्षेत्र, कृषि क्षेत्र, यातायात क्षेत्र, फोहोर व्यवस्थापन, सहरी विकास र चक्रीय अर्थतन्त्रका बारेमा छलफल भएको थियो ।

(नेपाल सरकारका पूर्वमुख्यसचिव तथा आइएसएसआरका अध्यक्ष बैरागीसँग राससले गरेको कुराकानीमा आधारित)

अग्र सरोकार

विदेशमा रहँदा भुल्लै नहुने पाँच कुरा

१) कसैको प्रलोभनमा नफस्ौं

धेरै तलब दिने वा अन्य राम्रो काम सुविधा दिने प्रलोभनमा दलालहरूले गन्तव्य मुलुकका कम्पनी वा वासस्थानमासमेत पुगेर फकाउन सक्छन् । आधिकारिक भिसा रहेको ठाउँभन्दा अन्यत्र काम गर्नु गैरकानुनी हो । कानुनी हैसियत गुमाएपछि सधैभरि खतरामा काम गर्नुपर्छ र दलालले गैरकानुनी काममा लगाएर फसाउन पनि सक्छ । फर्किनुअघि जेल, नेल जरिवानासहित देश निकालाको अपमान साथै कटाइ खानुपर्छ ।

२) धार्मिक तथा स्थानीय कानुनको पालना जाैँ

सम्बन्धित देशमा पुगेर कुनै गल्ती गरेर कानुन थाहा थिएन भनेर उम्किन पाइन्न । स्थानीय धार्मिक, सामाजिक तथा राष्ट्रियताका विषयमा सधैँ जानकार र सकारात्मक हुनुपर्छ ।

3) आफ्नो सुरक्षामा ध्यान दिऔँ

आफ्नो स्वास्थ्य र सुरक्षाको ख्याल आफैँले राख्नुपर्छ । काम गर्दाको वखत, वाटो हिँड्दा, पोडी वा अन्य यस्तै कामको जोखिमबारे सधैँ सचेत रहनुपर्छ । कतिपय मुलुकहरूमा जेब्रा क्रसिङभन्दा अन्यत्रबाट वाटो काट्दा पैदलयात्रीले समेत जरिवाना तिर्नुपर्ने हुसक्छ । याद गरौँ- कारखानामा काम गर्दा त्यहाँ प्रयोग हुने मेसिनको सोच्ने शक्ति हुँदैन, तपाईंको आफ्नै दिमागले सोचेर होसियारी अपनाउनुपर्छ ।

४) काममा लगनशील बनेौं

आफ्नो सुपरभाइजरका कुरालाई अवलम्बन गर्नुपर्छ । उसको कुरालाई बेवास्ता गरेमा माथिल्लो निकायमा सामान्यतया: कुनै सुनुवाइ गर्दैन । अति नै भएमा मात्र दूतावास, वैदेशिक रोजगार विभाग वा अन्य सहयोगी संस्थाबाट सहयोग लिने बानी गर्नुपर्छ । याद गरौँ- रोजगारदाताले तपाईंलाई श्रमको मूल्य तिरेको हुन्छ ।

५) आवश्यक सठपर्क नठबर सुरक्षित राखौं

दूतावास, त्यहाँस्थित विभिन्न सामाजिक संस्था, नेपालस्थित रोजगार तथा सरकारी निकाय र आफू गएको वैदेशिक रोजगार संस्था तथा सहयोगी संस्थाका सम्पर्क टेलिफोन तथा ठेगाना सधैभरि साथमा राख्नुपर्छ । स्थानीय कानुन तथा अन्य विषयमा जानकारी व्यक्तिहरूसँग निकट रहनुपर्छ । यसो गर्दा आकस्मिकरूपमा आउने समस्याहरू समाधानमा सहजता हुने छ ।

■ गीता यादव

अस्थिर सरकारको कारण देशको विकास हुन सकेको छैन । नौ-नौ महिनामा सरकार परिवर्तन भइरहन्छ । मन्त्रीले आफ्नो मन्त्रालयको बारेमा बुझ्न नपाउँदै सरकार परिवर्तन भइहाल्छ । कम्तीमा चार-पाँच वर्षसम्म सरकारले काम गर्न पाए देशको विकास हुन्छ । महिला दोहोरोतेहोरो मारमा परेका छन् । मधेसी नेताहरू देश र जनताको निम्तिभन्दा पनि पार्टीगत र व्यक्तिगत स्वार्थका लागि काम गरेको देखिन्छ । सांसदको ध्यान पनि संसद्मा कानुन बनाउनभन्दा पनि सरकारमा जान आतुर भएको देखिन्छ । संसद्मा जनताका शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारलगायत जनताका समसामयिक विषय

उठेको हुन्छ तर सरकारले कार्यान्वयन गर्दैन । मधेस प्रदेशमा दाइजोप्रथा व्याप्त छ । मधेसमा छोरी मान्ने बेलाभै दाइजोको माग राखिन्छ । यदि आफूले भनेजति दाइजो नपाएमा श्रीमतीलाई जिउँदै जलाइदिने घटना पनि भएको छ । मानौं, कोही मधेसी केटाले डाक्टर पढेको छ भने उसले डाक्टर पढ्दा लागेको खर्चबराबरको दाइजो माग्ने चलन छ । मधेसका चेलीलाई दाइजोमा तुलना गरिन्छ । यो प्रथाको सरकारले कानुन बनाएरै प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । आजको युवामा पनि दाइजो नल्याएका कारण मार्ने, जिउँदै जलाउन मिल्छ ? यसबारेमा सरकार बोल्नु पर्दैन ।

यो दाइजोप्रथा घट्नुको सट्टा फनफन बढ्दै गएको छ । यो प्रथा बढ्दै जानु भनेको अशिक्षा पनि हो । मधेसमा शिक्षाको अवस्था कमजोर छ । अर्को कुरा, चेतनाको पनि कमी छ । मधेसका महिला दोहोरोतेहोरो मारमा परेका छन् । मधेसी हुनुको विभेद एकातिर छ, महिला हुनुको विभेद अर्कोतिर छ । बेरोजगारीको अर्को समस्या छ । मधेसी भनेपछि मान्छेको हेर्ने नजर नै फरक छ । मधेसमा अशिक्षाको कारण बोक्सी प्रथा पनि छ । जताबाट पनि मधेसमा महिला नै विभेदमा परेका छन् । मधेसको एउटा विद्यालयमा चार-पाँच सय

विद्यार्थी छन् । तर शिक्षक दुई-तीन जनामात्रै छन् । अनि मधेसमा सरकारी शिक्षाको विकास कसरी हुन्छ ? रोजगारीमा विदेश जाने धेरै मधेसकै युवा छन् ।

संवैधानिक व्यवस्थाअनुसार संसद्मा महिलाको सहभागिता ३३ प्रतिशत भएको छ । तर राज्यका छैन निकायमा महिलाको सहभागिता हुन सकेको छैन । वर्तमान सरकारमा दुई जनामात्रै महिला मन्त्री छन् । विद्या भट्टराईले शिक्षामन्त्रीबाट राजीनामा दिएपछि प्रधानमन्त्रीले उक्त ठाउँमा महिलालाई मन्त्री बनाउनुपर्ने थियो । तर प्रधानमन्त्रीले पुरुषलाई नै मन्त्री बनाए । संसद्मा जस्तै मन्त्रिपरिषद्मा पनि ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गर्नुपर्छ ।

ठूलाठूला महिलावादी भाषण गरेर मात्रै हुँदैन । व्यवहारमा हेर्नुपर्छ । हामीले सङ्घीय सरकारमा महिलाको सहभागिताबाट प्रदेश र स्थानीयमा महिलाको सहभागिता आकलन गर्न सकिन्छ । नेपालको संविधान २०७२ को धारा ३८ ले राज्यको हरेक निकायमा महिलालाई समानुपातिक प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गरेको छ । तर संविधान जारी भएको १० वर्ष वितिसके पनि त्यस व्यवस्थाको पूर्णरूपमा कार्यान्वयन भएको

छैन । वि.सं. २०७८ को जनगणनाअनुसार महिलाको साक्षरता दर ६९.४ प्रतिशत छ । यसमा मधेसी महिलाको कति नै होला र ? त्यसकारण राज्यले मधेसी समुदायको शिक्षाको निम्ति लगानी बढाउनुपर्छ । सबैभन्दा कमजोर भएको समुदायको शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीमा कमजोर भएको समुदायमा लगानी बढाउनुपर्छ । राज्यका हरेक संरचनामा मधेसी समुदायको जन्ख्याको आधारमा समान सहभागिताको नीति बनाएर कार्यान्वयन फितलो छ । मुख्य कुरा कार्यान्वयन हो । संविधानको प्रस्तावनामै पछाडि परेको समुदायलाई समान सहभागिता हुने भनेको छ । तर कार्यान्वयन नभएपछि के गर्ने ? सरकारले त्यसतर्फ ध्यान दिन जरुरी छ । सरकारले जनतालाई सरकार भएको आभास दिनुपर्छ । स्थानीय र प्रदेश सरकारले पनि सही ढंगले जनतालाई सेवा दिन सकेका छैनन । संघीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई काम गर्ने अधिकार नै दिएको छैन । संघीयतालाई अफ बलियो बनाउन स्थानीय र प्रदेश सरकारलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्नुपर्छ ।

(प्रतिनिधिसभा सदस्य यादवसँग राससले गरेको कुराकानीमा आधारित)

